

RELAȚIA DE INTERDISCIPLINARITATE A EDUCAȚIEI ECOLOGICE

Gilena DOBRICĂ¹, Octavian-Costinel CHIRIAC²

gilena_chiriac@yahoo.com

chrc_octavian@yahoo.com

ABSTRACT: Ecology of Education is one of the trends of Human Ecology that is the interdisciplinary integrating natural, social and humanitarian sciences, which studies a human as an individuality and/or social systems, including their development and fluctuation, within interaction with changeable multi-dimensional and multilevel surrounding environment in a holistic perspective in the aspect of education, where education is: a sphere of human/social system's activities; promotion means for sustainable development; process and result; interaction system, content of interaction; environment; human and environmental quality/characteristics.

KEYWORDS: environment, education, science, ecology, activities.

Educația ecologică este un proces aflat la confluența dintre științele realiste (biologie, fizică, geografie, chimie, etc.) și cele umaniste (legate de sistemele sociale: sociologie, psihologie, istorie, etc.), în care știința se îmbină armonios cu arta, iar noțiunile teoretice sunt inutile dacă nu sînt strîns legate de activitățile practice. Aceasta analizează influența activităților umane asupra mediului înconjurător. În acest context, studiază în mediul natural și cel artificial, viețuitoarele, inclusiv omul și contribuie la înțelegerea circuitului energiei și materiei. Ea trebuie să îi ajute pe copii să înțeleagă influența comportamentului lor asupra calității mediului. Scopul educației ecologice este de a crea atitudini pozitive față de mediul înconjurător. *Studiul problemelor de mediu nu se realizează doar pe baza informațiilor științifice, ci trebuie să se țină cont și de factori istorici, culturali, sociali.* Ea se bazează pe cunoștințe referitoare la sistemele sociale și ecologice, dar are și o componentă afectivă: domeniul responsabilității, sistemul de valori, atitudini necesare construirii unei societăți durabile. Ea oferă oportunitatea dezvoltării capacităților de concentrare, exprimare verbală cursivă,

1 Profesor, Liceul Teoretic Bechet, județul Dolj.

2 Profesor, Școala Gimnazială „Gheorghe Jienescu” Rast, județul Dolj.

coerentă, expresivă, dezvoltarea imaginației, a operațiilor gândirii, a capacității de rezolvare de probleme, de analiză a datelor ș.a.m.d, bazându-se pe o largă interdisciplinaritate.

În procesul de învățare, *educația ecologică* este similară cu *educația pentru protecția mediului*, fiind diferențiată de aceasta prin trei abordări esențiale:

– *Educația despre mediu* care asigură înțelegerea modului de funcționare a sistemelor naturale, a impactului activităților umane asupra sistemelor naturale; dezvoltă capacitățile investigative și gândirea critică. Stă la baza formării unui suport cognitiv care să permită apoi, participarea la luarea deciziilor de mediu.

– *Educația în mediu* asigură experiența practică a învățării, prin contactul direct cu componentele mediului, dezvoltă abilități de culegere a datelor și de investigație pe teren, stimulează preocuparea față de mediu.

– *Educația pentru mediu* – finalizează *educația în și despre mediu*, dezvoltă sensul responsabilității față de mediu, motivația și abilitățile de a participa la îmbunătățirea calității mediului. Promovează dorința și capacitatea de a aborda un stil de viață compatibil cu conceptele dezvoltării durabile. Oferă profesorilor posibilitatea de a contribui împreună cu elevii la buna gospodărire a resurselor naturale abordând astfel componente ale educației morale, estetice, politice.

Educația ecologică nu poate fi integrată într-o singură arie de cunoaștere, ci fiind un proces complex, necesită implicarea specialiștilor și cercetătorilor din diferite domenii, adică o abordare interdisciplinară.

În schema de mai jos, se observă relația dintre disciplinele școlare și educația ecologică. Se observă, de asemenea, și corelația acestora cu dirigenția. În acest sens se poate trage concluzia evidentă că, orice cadru didactic care are dirigenție poate să predea noțiuni de educație ecologică.

În afara contribuției indiscutabile la diferitele aspecte ale formării de bază și de posibilitatea asocierii la numeroase alte dimensiuni ale educației contemporane, educația pentru mediu devine un spațiu de intersecție al formării în cadrul diferitelor discipline de studiu. Fundamental, ca urmare a complexității și globalității domeniului, educația pentru mediu beneficiază de un demers interdisciplinar asupra realității, utilizând interdisciplinaritatea ca strategie didactică în mediul educațional.

Educația pentru mediu, așa cum este ea concepută astăzi, implică integrarea în formare a următoarelor arii disciplinare:

– științe ale naturii și tehnici biofizice (luând în considerare de polul „mediu înconjurător” din cadrul rețelei de relații individ – societate – mediu);

– științe umaniste (considerând polul „individ” și „societate” al aceleiași rețele de relații);

– știința / științele mediului, știință transdisciplinară, integrând diferitele științe biofizice și umaniste referitoare la mediu; Știința / științele mediului se referă la studiul interrelațiilor existente între componente biofizice ale mediului înconjurător și organismele înconjurătoare, în particular ființa umană, precum și modul de acțiune vizând optimizarea calității mediului și a vieții.

– diferitele tipuri de formare personală, socială și morală;

– filosofia – deci și componenta etică;

– disciplinele referitoare la comunicare (datorită caracterului politic și, în mod ideal, democratic al procesului de rezolvare de probleme referitoare la mediul înconjurător și de management ecologic): limba, artele, tehnicile media etc.;

– limbajul matematic, privit ca instrument de analiză și / sau de modelare a realității mediului înconjurător.

Obiectivele educației ecologice sunt:

– formarea unui sistem de cunoștințe, dezvoltarea capacităților perceptive, a simțului estetic;

– cunoașterea ființelor și fenomenelor din mediul înconjurător și caracteristicile acestora;

– favorizarea însușirii unor cunoștințe din domeniul ecologiei prin activități cu caracter experimental și demonstrativ – antrenarea copiilor în îndeplinirea acestora;

– creșterea capacității de a ocroti, respecta și proteja natura;

– cultivarea dragostei pentru Terra, a tuturor elementelor care intră în componența acesteia: ape, plante, animale, etc.;

– conștientizarea necesității de a economisi apa, energia electrică, lemnul, etc. (toate resursele naturale);

– educarea copiilor în sensul păstrării sănătății mediului în care trăiesc;

– antrenarea lor în activități prin care să contribuie la îngrijirea unor arbori, a unor spații verzi;

– formarea unui comportament etic, civic, și a unor deprinderi de conservare a naturii.

De asemenea, în cadrul formării școlare, educația pentru mediu poate fi grefată în cadrul învățământului tuturor disciplinelor. Este de notat faptul că educația pentru mediu poate beneficia fie de un context disciplinar (chiar și în cadrul unei singure discipline), fie de unul transdisciplinar, alternativă preferabilă în contextul actual. Acest demers este simplificat de existența în cadrul educația pentru mediu a unui număr de obiective transdisciplinare.

Forme de realizare: Educația ecologică se poate realiza prin orice tip de activitate: școlară, extrașcolară, activități științifice, literare, artistice, plastice, sportive. Formele de realizare sunt diversificate: observații, experimente, povestiri științifice, desene, activități practice, plimbări, drumeții, excursii, vizionări de diapozitive, jocuri de mișcare, distractive, orientări turistice, labirinturi ecologice, colecții, expoziții, spectacole, vizionări de emisiuni TV, expediții, tabere, scenete ecologice, concursuri.

Tematici care pot fi parcurse: „Să ocrotim natura”, „Poluarea în diferite anotimpuri”, „De ce?”, „Știați că?», „Ce se întâmplă iarna cu plantele?”, „Ce știm despre pădure?” „Natura se trezește la viață”, „Vreau să știu”, „Locuitorii apelor în pericol”, „Un delfin ne povestește”, „Șoaptele pădurii», „Privește-mă, înțelege-mă, apără-mă”, „Copac tânăr, copac bătrân”, „Albinele, florile și omul”, „Ce ne învață natura?” „Când se întâmplă?”, „Să facem un insectar, un ierbar”, „Mic dicționar ecologic”, „Reclame ecologice”, „Apa izvoarelor”, „Cum să fie pedepsiți cei care distrug natura?”, „Ce e bine, ce e rău”, „Curiozități din viața plantelor și animalelor”, „S.O.S. natura...”, „Poluarea”, „Culorile și sănătatea”, „Natura, izvor de sănătate”,

„Natura la ea acasă”, „Aspectul cartierului meu, satului meu”, „Curiozități ecologice”, „Pământul planeta vie”, „De ce aerisim camera?”, „Măști ecologice”, „Focul și paza contra incendiilor”, „Detectivii curățeniei”.

Bibliografie:

- [1] Clarke, J. H., Agne, R. M., *Interdisciplinary High School Teaching. Strategies for integrated learning*, Allyn and Bacon, Boston, 1997.
- [2] Roșu, Al., Ungureanu, I., *Geografia mediului înconjurător*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982.